

15 червня 2004 року

ОПРИЛЮДНЕНО ЧЕТВЕРТУ ЩОРІЧНУ ДОПОВІДЬ ПРО ТОРГІВЛЮ ЛЮДЬМИ

У понеділок, 14 червня, в приміщенні Держдепартаменту США у Вашингтоні Державний секретар США Колін Пауелл представив четверту щорічну доповідь про торгівлю людьми, покликану заохотити держави до більш рішучих, конструктивних заходів та тіснішої співпраці у сфері боротьби з сучасним рабством.

У цій доповіді Україну віднесено до другої групи країн як таку, що на даний момент ще не забезпечила повну відповідність мінімальним стандартам боротьби з торгівлею людьми, але докладає до цього значних зусиль. Україна є країною походження жінок та дівчат, які вивозяться до Європи та Близького Сходу з метою сексуальної експлуатації, а також чоловіків, примусова праця яких використовується в Європі та Північній Америці. Крім того, Україна є країною транзиту значної кількості людей з Азії та Молдови, яких перевозять до західних країн з метою продажу. За минулий рік в Україні зросли обсяги торгівлі дітьми, особливо сиротами. Хоча Уряд України досяг певних успіхів у протидії торгівлі людьми, поки що спостерігається певне відставання в реалізації Комплексної програми протидії торгівлі людьми, координації з правоохоронними органами країн призначення та боротьбі з корупцією в органах державної влади.

“Найменш захищені верстви населення України стали мішенню для злочинців та злочинних угруповань”, – зазначив колишній конгресмен Джон Міллер, який тепер скеровує зусилля Уряду США у сфері боротьби з торгівлею людьми. “У дусі партнерства ми заохочуємо уряди всіх країн активізувати свої зусилля і покласти край цьому явищу, захистити людей від тенет торгівлі людьми”.

Торгівля людьми є формою сучасного рабства, при якій людей силою, обманом чи примусом використовують як робочу силу або піддають сексуальній експлуатації. За оцінками, викладеними в доповіді за 2004 рік, такими методами щороку через державні кордони перевозять 600–800 тисяч осіб. З них 47 відсотків – жінки, 34 відсотки – дівчата до 18 років, 16 відсотків – хлопці до 18 років. Це означає, що 80 відсотків тих, хто став об'єктом торгівлі людьми, це жінки й дівчата, а 50 відсотків – діти.

Ймовірно, щороку в цілому світі в межах кордонів різних країн об'єктами такої торгівлі стають ще мільйони людей.

У минулому фінансовому році США виділили понад 70 мільйонів доларів на програми боротьби з торгівлею людьми за кордоном. Виступаючи у вересні на Генеральній Асамблеї ООН, Президент Буш пообіцяв, що цього року на програми США за кордоном буде додатково залучено ще 50 мільйонів доларів. На підтримку таких програм для України минулого року було надано майже 3 мільйони доларів американської допомоги, цього року очікується ще 1,5 мільйони.

Боротьба із торгівлею людьми привертає увагу в цілому світі, тому що це явище становить загрозу правам людини, здоров'ю населення і безпеці держав.

Доповідь про торгівлю людьми охоплює 140 країн світу і є найбільш повним оглядом зусиль урядів країн світу у сфері боротьби проти найгірших форм такої торгівлі. Її мета – підвищити глобальне розуміння проблеми і спонукати країни до ефективних дій проти торгівлі людьми.

Зусилля урядів у цьому напрямку класифіковані у Доповіді по групах на основі суттєвих дій, вжитих протягом року. Стандарти, що використовувалися при визначенні цих рейтингів, перераховано у тексті Доповіді, доступному на сайті www.state.gov/g/tip.

У додатку подається витяг із Доповіді у частині, що стосується України. Повний текст доповіді "Нелегальна торгівля людьми" є у вільному доступі на вебсайті Державного департаменту США <http://www.state.gov/g/tip/rls/tiprpt/2004>.

Витяг з Доповіді Державного департаменту США про торгівлю людьми

від 14 червня 2004 р.

УКРАЇНА (2 група)

Україна є країною походження жінок та дівчат, які вивозяться до Європи та Близького Сходу з метою сексуальної експлуатації, а також чоловіків, примусова праця яких використовується в Європі та Північній Америці. Крім того, Україна є країною транзиту значної кількості людей з Азії та Молдови, яких перевозять до західних країн з метою продажу. За минулий рік в Україні зросли обсяги торгівлі дітьми, особливо сиротами.

Уряд України поки що не забезпечив повної відповідності мінімальним стандартам боротьби з торгівлю людьми, але докладає до цього значних зусиль. Незважаючи на брак ресурсів, Україна продовжує робити успіхи у сфері боротьби з торгівлю людьми, про що свідчить стабільне зростання кількості переданих до суду кримінальних справ та вироків. Разом з тим, спостерігається певне відставання в реалізації Комплексної програми протидії торгівлі людьми, координації з правоохоронними органами країн призначення та боротьби з корупцією в органах державної влади. Парламенту України необхідно прийняти зміни до Кримінального кодексу з метою вдосконалення законодавства у сфері боротьби з торгівлю людьми.

Притягнення до відповідальності

Кримінальний кодекс України криміналізує торгівлю людьми, але не передбачає відповідальність за вербування і не дає чіткого визначення торгівлі людьми в межах України як окремого злочину. Уряд підготував та подав на розгляд парламенту зміни і доповнення до Кримінального Кодексу, які мають на меті привести законодавство України у відповідність з міжнародними стандартами, проте їх ще не було прийнято. У 2003 році прокуратурою було передано до суду 41 кримінальну справу, порушену щодо торгівців людьми, у 29 з яких було винесено обвинувальні вирoki. Ці результати свідчать про збільшення відповідних показників на 215% та 190% порівняно з 2002 роком. У цих 29 справах в якості підсудних притягалися 32 особи, 11 з яких були засуджені до позбавлення волі, двоє - до обмеження волі у виправних закладах, а 19 покарання призначено умовно. Незважаючи на ці успіхи, необхідно посилити державний контроль при винесенні вироків з метою забезпечення ефективного застосування суддями законодавства та запобігання неналежному впливу на них. В Україні корупція залишається проблемою як на рівні державної влади, так і суспільства в цілому. Корупція в органах влади зменшує ефективність зусиль, які докладаються правоохоронними органами у сфері боротьби з торгівлю людьми. Співпраця та координація зусиль з правоохоронними органами країн призначення покращилася, але залишається невідповідною масштабам проблеми. Слабкий рівень безпеки кордону також сприяє розвитку торгівлі людьми, особливо через українсько-російський кордон.

Захист

Правоохоронні органи та посольства України за кордоном залучають недержавні організації для того, щоб вони опікувалися особами, які постраждали від торгівлі людьми, зокрема, після їхнього прибуття в аеропорт або морський порт в Одесі. Правоохоронним органам необхідно продовжувати інформувати громадськість про програми захисту свідків та виділяти відповідні ресурси для цих програм. Кількість потерпілих, які дали показання у кримінальних справах, збільшилася з 202 осіб у 2002 році до 278 осіб в 2003 році. У червні 2003 року Кабінет Міністрів України затвердив положення про створення та діяльність реабілітаційних центрів для потерпілих. Наприкінці 2003 року Уряд України спростив процедури, пов'язані з наданням допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми, та поверненням їх в Україну.

Запобігання

Хоча Уряд України і досягнув певних успіхів у виконанні Комплексної програми протидії торгівлі людьми, Міжвідомча координаційна рада з питань протидії торгівлі людьми ще не провела жодного офіційного засідання з часу її створення у 2002 році. Відповідно до Комплексної програми по всій Україні створено місцеві комісії з питань протидії торгівлі людьми, хоча якість та ефективність їхньої роботи різна. В регіонах України недержавні організації співпрацювали з управліннями у справах сім'ї, дітей та молоді щодо проведення інформаційних та освітніх заходів, зокрема, тренінгів у школах і університетах, кафе та клубах.